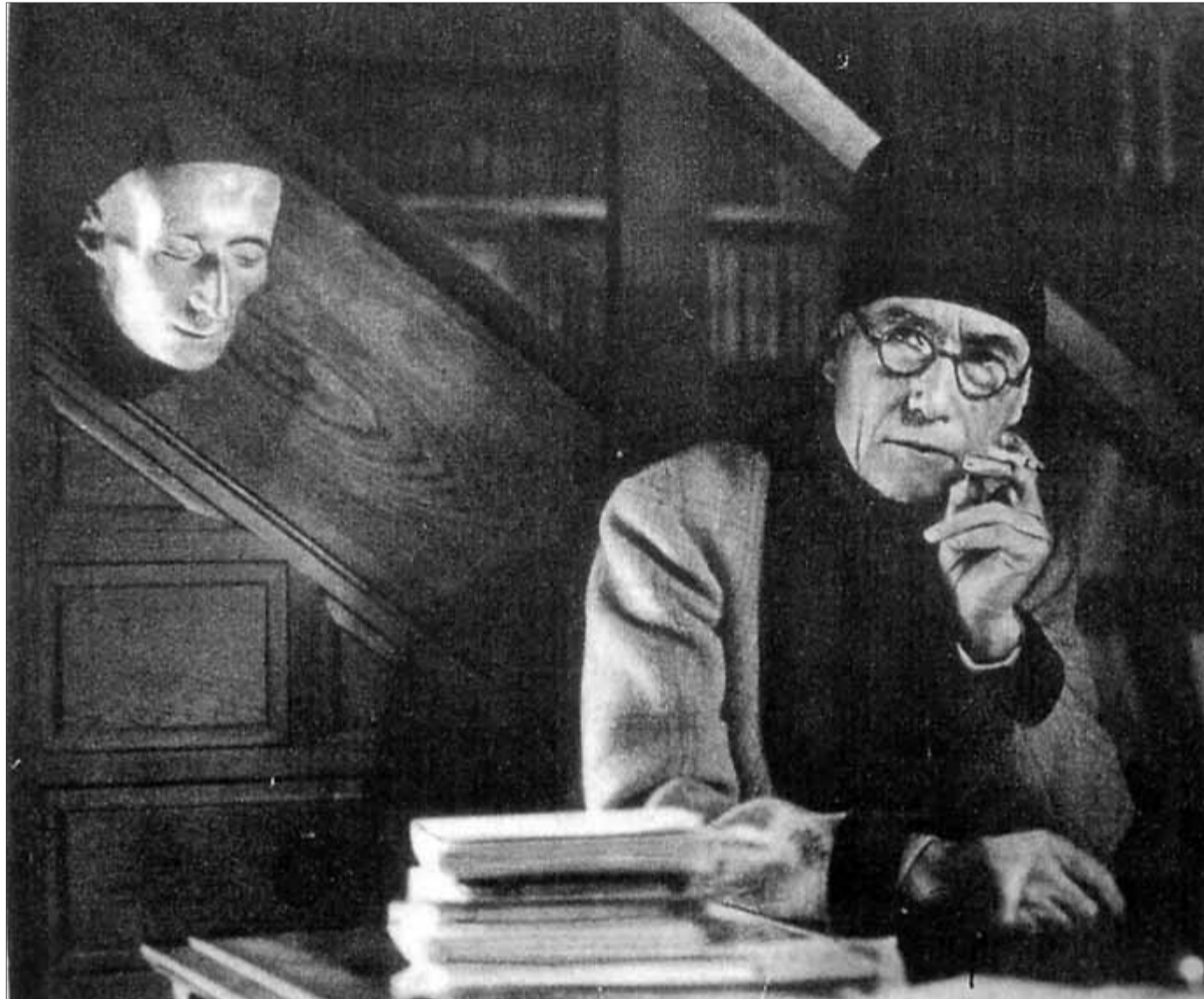

La ciutat que no dorm

Melcion Mateu

André Gide és un dels autors dels 126 llibres que podem veure fins a finals d'agost a Nova York. ARXIU

Llibres d'artista

A banda dels milions de llibres que l'habiten, de les seves espaioses sales de lectura i de l'agradable entorn que l'acull –Bryan Park, Cinquena Avinguda amb el carrer 42: el cor de Manhattan–, hi ha un bon parell de raons per acostar-se a The New York Public Library –la central, l'autèntica–: una són les múltiples exposicions que hi ha; una altra –per dir-ne només una altra– és que l'entrada és gratuïta. Tal com diu en algun lloc la propaganda institucional, "aquí la curiositat és l'únic requeriment d'entrada". La curiositat i deixar-se grapejar la bossa en entrar: no hi anéssiu pas amb explosius.

French Book Art: Livres d'Artistes; Artists and Poets in Dialogue és el llarg títol d'una de les seves exposicions en curs. Inaugurada fa un parell de setmanes, estarà oberta fins a finals d'agost: tant per l'abast com per la qualitat de les obres que en formen part, està destinada a ser una de les estrelles de la temporada.

La part francesa del títol ve justificada pel fet que l'exposició és la quarta encarnació d'una idea concebuda per Yves Peyré, director de la Bibliothèque Littéraire Jacques Doucet, i que, en diferents realitzacions, ja s'ha pogut veure al Fitzwilliam Museum de Cambridge (Anglaterra), la Biblioteca municipal de Lió i la Sorbona de París. La gran majoria d'autors són, lògicament, d'expressió francesa, però pel que fa als artistes hi ha més varietat.

Quines són les joies que n'omplen els aparadors? *L'Après-midi d'un faune*, de Stéphane Mallarmé i il·lustrat per Manet; *Calligrammes*, de Guillaume Apollinaire, amb dibuixos de Giorgio de Chirico (1930); *La Mariée mise à nu par ses célibataires, même*, de Marcel Duchamp, en el qual recull els documents preparatoris per al *Grand Verre*; *Entre centre et absence*, amb

Són uns llibres que més d'un lector voldria tenir a casa per al plaer de la lectura i la contemplació

dibuixos i poemes d'Henri Michaux (1936); *L'Antitête*, de Tristan Tzara triplement acompanyat per l'art de Max Ernst, Yves Tanguy i Joan Miró; *La Rose et le chien*, de Tzara i Picasso (1958), i un llarg etcètera. Tot plegat, 126 llibres creats entre el 1874 i el 1999 que, a banda dels esmentats, inclouen escriptors i artistes com ara André Gide, Alfred Jarry, Edvard Munch, Paul Gauguin, Max Jacob, Henri Matisse, Georges Bataille, Antoni Tàpies, Jacques Dupin i molts altres.

L'exposició es completa amb fotografies dels artistes i escriptors, i amb escultures i pintures relacionades d'alguna manera amb els llibres que en són protagonistes. Uns llibres que més d'un lector viciós voldria tenir a casa, per al plaer onanista de la lectura i la contemplació en la intimitat. No us deixéssiu portar per aquest impuls, ni per cap baixesa cleptomana. A la sortida, un altre guarda de seguretat us remenarà la bossa.

Reivindicació

Olga Xirinacs

La biblioteca d'Israel Clarà

En aquest país nostre, sovint alguns valors culturals són ignorats i altres sobreafegits. D'aquesta manera de fer en provenen desequilibris i injustícies. Ara vull omplir la balança buida i donar a conèixer una obra i una persona del tot singulars: l'editor Israel Clarà i la seva biblioteca. Israel és un home jove, nascut a Badalona, on viu i treballa d'editor, escriptor i promotor cultural. Potser és estrany que una escriptora del sud hagi de fer conèixer un escriptor de més amunt de Barcelona, acostumat com estem que el nord brilli amb llum pròpia sobre la foscor de la Catalunya Nova. Però potser aquesta és l'excepció que confirma la regla.

La biblioteca d'Israel Clarà és important. De manera esforçada i generosa, treballa per publicar els seus llibres i els d'altres autors amb un criteri de dignitat de continguts i amb una bellesa formal dels volums. De les obres sortides de la seva editorial, Òmicron, en podríem formar una biblioteca interessant. Si consultem la seva adreça, www.editorialomicron.com, veurem que s'obre davant nostre una imaginativa col·lecció de volums i una exposició de notables i suggerents fotografies de portada. L'editor Clarà promou el premi de poesia Carme Guasch, en memòria de la poeta sensible i fèrtil que va viure a Badalona i que va deixar escrites obres d'una elegància i agudesa entranyables.

Algunes de les últimes obres escrites per Clarà són *La presència exacta de la rosa*, poemes amb pròleg d'Isabel Clara Simó, *La concreció del miracle*, proses dedicades a la mare morta, amb pròleg d'Elisabeth Jiménez, i, l'últim, tot just imprès, *Ovidiana*, la llarga carta de Publi Ovidi Nasó al seu amic Sal·lusti Flac.

El ritme de producció d'Israel Clarà és intens. Poeta exuberant, penso que per més llibres que escrigui mai no en tindrà prou per donar sortida a la seva impetuosa riquesa interior. Clarà es desborda; és un escriptor còsmic. Podem imaginar-lo pujant una muntanya a l'ocàs sagnant i interpretant un déu en fastuosos escenaris wagnerians. Desafia les divinitats, les interpel·la, i discuteix als immortals els punts arbitraris que han comès amb els homes. Alhora posseeix una de les virtuts que ha de tenir el bon escriptor: comunicació, identificació amb el lector. Els sentiments i els sentits són universals, i per aquí es comença.

Tinc predilecció per un dels seus llibres, *Origami*, a causa del seu refinament, amb els elegants caràcters xinesos, pel text diàfan, intens i precís. Però, on era l'escriptor i editor, que no l'havia vist fins fa poc? No he detectat el seu nom a les llistes en què crítics i antòlegs situen els seus favorits dia sí dia també. Per què *no es veia*, a pesar de la seva llum o del clam de les seves tenebres? És que no han sabut o no han volgut trobar-lo? Israel Clarà no és un principiant. Per això recomano el que en dic la Biblioteca d'Israel Clarà. Consultem-la. Amb uns interrogants universals i una amplitud valenta de conceptes, l'autor confia als seus lectors tota l'esperança vital, que li serà reconeguda i corresposta.